

Enheten för hantering av explosiva varor
Shulin Nie
010-240 4211
Shulin.Nie@msb.se

Konsekvensutredning på förslaget till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om anmälningsskyldighet vid användning av explosiva varor eller förvaring av explosiva varor i flyttbart förråd

1. Problem och lösning

1.1 Beskrivning av problem, vad man vill uppnå och föreslagna regler

För att minska kriminellas tillgång till sprängmedel har Försvarsdepartementet gjort en översyn av lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE) i syfte att skapa en ändamålsenlig tillståndsgivning samt en väl fungerande och effektiv tillsyn över verksamhet rörande explosiva varor. Den 14 februari 2025 presenterade Försvarsdepartementet ett förslag (Ds 2025:6)¹ från utredningen med ett antal nya eller reviderade regler i LBE. I förslaget ingår att införa en anmälningsskyldighet vid användning av explosiva varor eller vid förvaring i flyttbart förråd av explosiva varor vilket föreslås regleras i en ny paragraf benämnd i 18 a § LBE. Samtidigt föreslås att MSB ska få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om anmälningsskyldigheten och om undantag från den.

Med det nya regelförslaget föreskriver MSB om tidsfrister för anmälan, om anmälningsförfarandet samt om undantag från den generella anmälningsskyldigheten.

1.2 Alternativa lösningar

MSB bedömer att det i stort inte finns någon alternativ lösning för att införa de nya reglerna i regelförslaget. Att inte föreskriva om undantag innebär att anmälningsskyldigheten kommer att omfatta flera ekonomiska aktörer än utredningen har avsett vilket får oproportionerliga konsekvenser. Att inte föreskriva om hur anmälningsförfarandet ska gå till innebär att anmälningar kommer att göras i varierande former vilket försvårar både för dem som gör en anmälan och dem som tar emot en anmälan. MSB har visserligen bemyndigande att föreskriva om mycket omfattande undantag från anmälningsplikten men sådana omfattande undantag skulle strida mot

¹. se beskrivningen i missivet om det kommande förslaget till nya LBE.

lagstiftarens syfte med anmälningsplikten, nämligen att samhället ska skaffa sig en bättre kontroll över användningen och förvaringen av sprängämnen.

Enligt förordningen (2010:1075) om brandfarliga och explosiva varor (FBE) får undantag endast meddelas i föreskriftsform.

1.3 Finansiering - Hur ska förslaget finansieras?

Enligt utredningens förslag ska kommuner som tillsynsmyndigheter ta emot anmälningarna. För detta får kommunerna ta ut en avgift.

För de ekonomiska aktörer som omfattas av anmälningsskyldigheten kommer det bli nya kostnader, se redovisning under avsnitt 4.1. De kostnaderna belastar i första hand de ekonomiska aktörerna men kommer i förlängningen att innebära höjda kostnader för beställarna av bygg- och anläggningsarbeten.

2. Rättsliga förutsättningar

Utredningsförslaget (Ds 2025:6)¹ föreslår att 25 § FBE ändras så att MSB får bemyndigande att meddela föreskrifter om

- anmälningsskyldigheten enligt 18 a § lagen om brandfarliga och explosiva varor och om undantag från anmälningsskyldigheten.

Därför har regelförslaget stöd i bemyndigandena enligt 25 § FBE.

Regelförslaget innehåller endast nationella särregler och utgör inte någon konflikt med något EU-direktiv eller andra internationella rättsakter. Regelförslaget kommer dock att notifieras till Kommissionen enligt tjänstedirektivet.

3. Identifiera konsekvenser

3.1 Vilka berörs?

Förslaget berör tillstånds- och tillsynsmyndigheter enligt LBE dvs. kommunerna samt ekonomiska aktörer inom bergsprängningsbranschen. Förslaget får också viss påverkan på polisens arbete.

Vidare kan regelförslaget indirekt beröra andra myndigheter t.ex. Åklagarmyndigheten och Länsstyrelserna. Förslagen kan också få indirekta följder för beställarna av bygg- och anläggningsarbeten.

3.2 Effekter av betydelse för företag

Anmälningsskyldigheten kommer att medföra merkostnader för ekonomiska aktörer, se redovisning under avsnitt 4.1.

3.3 Samråd med berörda aktörer

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Postadress:
651 81 Karlstad

Telefon: 0771-240 240
Fax: 010-240 56 00

registrator@msb.se
www.msb.se

Org.nr: 202100-5984

Under arbetsgången har MSB haft samråd med Sveriges Pyroteknikbranschförbund, SKR och flera kommuner.

4. Utred konsekvenser

4.1 Ekonomiska effekter

För de ekonomiska aktörer som omfattas av anmälningsskyldigheten kommer två nya kostnader aktualiseras; dels en initialkostnad att uppdatera sina arbetsrutiner och utbilda sin personal, dels en kostnad vid varje anmälan.

Enligt MSB:s LBE årsuppföljning 2023² finns det 1082 gällande tillstånd avseende spräng- och tändmedel som används i bergsprängning under året 2023. Vid konsekvensutredningen uppskattas att det är 1082 företag inom bergsprängningsbranschen som påverkas. Det faktiska antalet är något lägre då ett företag kan ha flera tillstånd.

Ett företags kostnad för anmälningarna

I utredningens förslag (Ds 2025:6)¹ har den årliga kostnaden för företag uppskattats på följande sätt.

- Den stora merparten av företagen (80 procent) antas vara relativt små och varje år hantera i genomsnitt ca 20-50 arbetsplatser, medan en mindre del av företagen bedöms vara större (20 procent) och hantera i genomsnitt ca 100 arbetsplatser.
- Anmälan görs en gång per arbetsplats.
- Varje anmälan kostar i genomsnitt ca 500 kronor avseende avgift och administration.

Den årliga kostnaden för företagen bedöms bli ca 10 000–25 000 kronor per företag för mindre till medelstora företag samt ca 50 000 kronor för större företag.

Denna uppskattning bygger på ett antagande att MSB tillhandahåller ett centralt system för anmälan. Ett sådant system finns inte tillgängligt idag. Därför bedömer MSB att den årliga kostnaden blir högre än bedömningen i utredningens förslag (Ds 2025:6)¹.

De kostnadsmässiga konsekvenserna för de mindre företagen med många kortvariga sprängarbeten kommer att variera med vilka avgifter kommunerna kommer att ta ut för anmälan. I fall kommunerna avstår från att ta ut anmälningsavgifter och istället bara tar ut avgift för faktiskt utförd tillsyn kan de kostnadsmässiga konsekvenserna komma att begränsas för de mindre företagen. MSB har dock ingen påverkansmöjlighet på kommunernas avgiftsuttag.

² Årsuppföljning LBE 2023 – Uppföljning av kommunernas tillståndsprövning och tillsyn.
Ärendenummer: MSB 2024-17601

Företags initialkostnad

Då det inte finns något centralt system för anmälan, behöver varje företag inrätta en ny rutin eller uppdatera befintliga rutiner för anmälan. Det blir en kostnad för den nya rutinen samt utbildning av personalen. För ett medelstort företag med 10 anställda uppskattas den kostnaden till 80 000 kr.

4.2 Miljömässiga konsekvenser

Regelförslaget bedöms inte ha någon miljömässig konsekvens.

4.3 Social konsekvenser

Regelförslaget kommer att bidra till ett säkrare samhälle genom att reducera kriminellas tillgång till sprängmedel.

4.4 Konsekvenser för konkurrens på marknaden

De företag som utför mindre sprängningsarbeten kommer att påverkas mer då en anmälan måste ske för varje plats oavsett storlek eller omfattning på arbetet.

MSB har övervägt att föreskriva om undantag för kortvariga sprängarbeten men inte funnit det möjligt att motivera sådana undantag med hänsyn till lagstiftningens syfte att skapa en god insyn och kontroll över företagens användning av sprängämnen.

Som nämnts ovan kommer de kostnadsmässiga konsekvenserna för de mindre företagen med många kortvariga sprängarbeten att variera med vilka avgifter kommunerna väljer att ta ut för anmälan.

5. Ikraftträdande och informationsinsatser

Enligt förslaget till lagändring¹ ska föreskrifterna trädde i kraft den 15 juli 2025.